

A DERBY ÖRÖKSÉGE, AVAGY:
AMI A KOSZON KÍVÜL RÁM RAGADT MONGÓLIÁBAN

TARTALOM

BEVEZETÉS

I. A LOVAS, AZ EGÓJA ÉS AHOVÁ MÁR A NAP SEM SÜT BE

II. A LÓ LÓ MARAD

III. LOVAGOLNI NEM NEHÉZ

IV. AMIT A LASSÚ LOVAK TANÍTOTTAK

V. CSAPATBAN JOBB

VI. MINDENKINEK ANNYI, AMENNYI BELEFÉR

VII. NÉZNI VS. LÁTNI

VIII. A KINÉL VAN A GYEPLŐ KÉRDÉSE

IX. AZ ÖNISMERET KÉRDÉSE

X. AZ EGYEDÜL LOVAGLÁS SZÉPSÉGE

XI. PERSPEKTÍVA

XII. AMI NEM ENGED FELADNI

XIII. A LOVAGLÁS ÖRÖME

XIV. ENGEDNI KELL

XV. AZ UTOLSÓ NAP

BEFEJEZÉS

BEVEZETÉS

1. AZ ELSŐ TALÁLKOZÁS

2015-ben, mostani időszámítás szerint négy éve olvastam egy cikket a világ leghosszabb és legkeményebb lóversenyéről, amit 2009 óta évente megrendeznek, és ahol mezőnyönként negyven boldog-boldogtalan, de minden esetben mindenfajta józan ész nélkülöző lovas méretteti meg magát. A verseny útvonala ezer kilométeren kacsaringózik keresztül, mindezt teszi Mongóliában, a Kiszámíthatatlannál Is Kiszámíthatatlanabb Időjárás országában, nyár közepén, amikor éjjelente nem ritka az öt fok alá süllyedő hőmérséklet, napközben meg a negyvenfokos, embert-lovat szénné égető, napozásra is alkalmatlan napsütés. Ezek mellé még nyeret is gyakran csak távolról látott, félvad mongol lovakat csapnak a szerencsétlen jelentkezők alá, aztán egy GPS meg néhány jó tanács kíséretében nekiereszti őket a nagyvilágnak, bele Mongólia kerítést, kőházakat és nyugati civilizációt nélkülöző sztyeppéjének a közepébe.

Szóval a cikk ilyenekről írogathatott, de akkor még nem olvastam végig, kábé a harmadik mondatnál eldöntöttem, hogy nekem ide mennem kell, illetve hogy én ide menni fogok. Az, hogy hogyan és mikor elhanyagolható részletkérdésnek tűnt, a Derbyt felszögelttem a „Teendők” lista legtetefjére, és ezzel kezdetét vette négyévnyi intenzív álmodozás, amit végül 2019 augusztusában egy még intenzívebb, vérbeli Mongol Derby követett.

2. ÉRLELŐDŐ ÉRVEK

Szóval a Derby már a kívánságlista tetején ücsörgött, amikor rólam meg nagy hirtelen kiderült, hogy kimondottan szeretem járni a világot. Egy másik könyvben majd biztos elmesélem, hogy és miért, de a lényeg, hogy rövid időn belül azon kaptam magam, hogy csillogó szőrű galopplovakról röpködök Írországból, aztán tömör-gyönyör pónikkal rohangálok fel-alá észak-Izland mesébe illő hegyei között, miközben lassan, de biztosan maga alá temet a teljes értetlenség. Az lehet, hogy a két országot csak egy tenger választja el egymástól, de az írek és az izlandiak lovackázásról kiötlött gondolatai közé egy kontinens minimum befért volna, mintha nem is egy dologról szólt volna a disputa!

Lévén fiatal és kialakulatlan voltam, hamar már azt se tudtam, eszik-e vagy isszák ezt a lovaglás dolgot. A galoppozás persze tök más, mint az izlandiak lóközpontú lókiképzése, de valahol mégis illene egy töről serkennie a kettőnek, mert hát mégis csak lovakról van szó! Már épp azon voltam, hogy hagyom az egészséget és Finnországba költözöm szánhúzó kutyákat tenyészteni, amikor a semmiből elém került a hír, hogy a Nemzeti Lovasakadémia első évfolyama májusban indul el. Az anyaföld elhagyása előtt sem tudtam pontosan, hogy mit akarok én ezzel az egész lovaglással, próbáltam díjugratni, próbáltam díjlovagolni meg szabadidomítani, és mindegyik a maga módján még megyegetett is, de semelyik irány nem adott olyan lelki kielégülést, amit úgy igazán szerettem volna. Részben ezért is döntöttem úgy, hogy akkor én most jól utánajárok a dolgoknak és megnézem, hogy máshol, hogy csinálják, de válaszok helyett a nyolc hónapos távollét után már a füleken folytak ki a kérdések.

Na de egy akadémia! Ott biztos megmondják majd, hogy mit hogyan kell, nekem meg más vágyam se volt, minthogy értem a hogyan miértjét. Jól szerettem volna csinálni a lókiképzést, na, úgy, hogy az helyesnek, természetesnek és ne erőszakos szárhúogatásnak érződjön. Akkor már úgy kábé kapizsgáltam, hogy a lovat lehet szeretni, de semmiképp nem emberként, viszont nem álltak rendelkezésemre az ehhez szükséges eszközök. Tele voltam tudásvágygal meg motivációval meg fiatalos lelkesedéssel, és majd’ kiugrottam a bőrből, amikor szembejött velem a lehetőség, hogy olyan dolgokról tanuljak, amik érdekelnek, olyan emberektől, akik konyítanak is hozzá valamelyest.

Úgyhogy gyorsan jelentkeztem, még Izlandon kinéztem magamnak a lovacskát, akit majd jól megveszek, hazaérve jól megvettem, aztán másnap elkezdődött a tanítás és ott jól rájöttem (megint), hogy abszolút semmit nem tudok a lovaglásról, a lóképzésről meg úgy általában a lovagról.

Annak, aki nem ismeri az akadémista stílust (ami vitathatóan nem is stílus, még csak nem is kiképzési mód, hanem élet-, sőt, létforma!), annak mostanra elég annyit tudnia, hogy itt úgy csináljuk, ahogy az öregek csinálták. Most nem a nagyapám nagyapjára gondolok, hanem az igazi öregekre, évszázadokkal meg évezredekkel ezelőtt, amikor még fontos volt, hogy a pacit sokáig lehessen használni, tehát ennek megfelelően úgy képezték, hogy hacsak meg nem hal a csatatéren, a lovacska még huszonöt éves korában is egészséges testű keménylegény legyen, akinek meg se kottyán néhány tucat kilométer. (A mostani élsportlovak jó része fiatalon rokkantnyugdíjazódik.) Tehát egy időigényes, precíz és részletekbe menő kiképzési módot kell elképzelni, ami megnézi a lovacska ki tudja milyen alapadottságait, és ha megvan mind a négy lába, akkor nagy valószínűséggel Picasso-t lehet belőle csinálni.

Ez az elgondolás – hogy tudatos munkával akár egy foltos indiánpóniból is lehet prímabalerina – nekem nagyon bejött, de azért nem minden aggodalom nélkül álltam be a „pöcögtetők” (akadémisták) közé. Ezekről a kétségekről meg a villámgyors szublimációjukról is sokat lehetne beszélni, de legyen elég annyi, hogy néhány hónap lelkes gyakorlást követően már tudtam, hogy ezek után elvgyilkosság lenne bárhogy máshogy csinálni, és én ezt szeretném, mert ez esik a legjobban minden lóhoz nyúlás közül, amit eddig kipróbáltam.

Tehát tanultam, magamhoz képest tök szorgalmasan, a lovacskám meg én fejlődgettünk, nekem meg minden tanítási napon egyre mélyebbre esett az állam, miközben nagy mennyiségben ömlött rám az információ etológia, lovas önismeret és lóképzés témakörökben. Rossz szokásukhoz híven a hónapok teltek, és miközben a tudásom megezerszerezte magát, a kérdéseim jó része megválaszolódott, mellette meg még én is kupálódtam valamennyit, új kérdések jelentkeztek a láthatáron. Mivel nagyszerűen tudok prokrasztinálni, egy ideig távol tartottam magamtól ezeket az aggályokat. Még néhány hónap eltelt, és egy mesés augusztus végi napon kénytelen voltam szembenézni a lelki békémet háborgató zavaró tényezőkkel.

Minél többet tudtam, meg minél többet pöcögtettem a lovacskámat, aki ennek hatására minél többet tudott, annál inkább úgy éreztem, hogy én most itt hamarosan nagyon nem fogok tudni előrébb jutni, mert van egy galaxis méretű bökkenő a földi Nirvánámban. Még hozzá az, hogy huszonegy vagyok (akkor még huszonegy voltam!), a kütyükor születésem óta minden hét elteltével új zenitjét éli, és bármennyit is száguldozom a lovammal erdőn-mezőn keresztül, a környezetem mű és steril marad. Ami elég kiábrándító gondolat, tekintve, hogy a ló meg pont a természetet lenne hivatott jelenteni az egyenletben, azt a hidat, ami majd engem is visszavezet az emberiség gyökereihez meg minden, de nekem ez valahogy nagyon nem jött át. Mind a lovamat, mind saját magamat halál műnek éreztem, és bármennyit meg bárhogy is fejlődünk, amikor éppen nem terepen csavarogtunk nem éreztem, hogy akár csak kapargatnám a lóval való együttlét lényegének a felszínét. Rousseau-i „vissza a természethez” hazafutást szerettem volna csinálni, csak épp nem tudtam, hogy kéne elkezdeni.

Szóval az annyira áhított tudás elég rövid időn belül kicsapta a kezemből az igazi szabadság érzését, de hé, ezért nem kell se a pöcögtetést, se semmi mást okolni, mert nincs hiba, végül minden úgy lett, ahogy lennie kellett.

Mert miközben megtanultam, hogy a modern ember természetidegen, és rájöttem, hogy minden próbálkozásom ellenére, az Y-generáció tartozékaként én is az vagyok, eszembe jutott egy Mongóliában megrendezett távlovass verseny, ami ugyan az egyik legveszélyesebb, amin lovas részt vehet, meg valszeg pont annyit szenved alatta az ember, amennyire azt legrémesebb álmaiban elképzei, de legalább egy GPS-en kívül kütyümentes, hé! Meg amennyire olvastam, annyira a szervezők meg a versenyfelügyelők sem igyekeznek kihúzni a mocsárból, ha már voltál olyan hülye bennrekedni, ami, a dolgok új megvilágításában tiszta pozitívumnak tűnt. Mert mégis mi más vezethetne vissza a

természethez, a ló és lovas ősi, modern katyvasz meg teljesítési kényszer-mentes, háborítatlan egymásra utaltságához, mint a Mongol Derby?